

"...

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü aynen şöyledir:

“I. OLAY

5310 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 02.03.2005 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilmiş ve Cumhurbaşkanınca 15.03.2005 tarih ve 25756 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanunda, gemi adamlarının eğitime ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Yapılan düzenlemeler ile Yükseköğretim Kurumlarında verilenler de dahil olmak üzere her düzeydeki belge ve yeterliğe yönelik denizcilik eğitiminin, özel ve tüzel kişilerce açılmış özel öğretim kurumlarınca da verilebilmesine imkan tanınmıştır.

Bu düzenleme aslında bundan önce Denizcilik Müsteşarlığı tarafından çıkarılan Gemi Adamları Yönetmeliklerinde de bir çok defa yer almış fakat her seferinde yürütmesi yargı organlarınca durdurulmuştur.

Denizcilik Müsteşarlığınca son olarak 28.02.2002 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan yönetmelikte de yer verilen bu düzenlemeye karşı İstanbul Teknik Üniversitesi Denizcilik Fakültesi tarafından iptal davası açılmış ve Danıştay 10. Daire bu düzenlemeyi oy birliği ile ve “örgün eğitimde yer alan ve Fakülte ile Yüksekokul düzeyinde verilen bir eğitimin, kurs düzeyindeki bir eğitime dönüştürülerek verilmesinin 4915 sayılı Yüksek Denizcilik Okulu ve Denizcilik Meslek Okul ve Kursları Hakkındaki Kanuna, Anayasaya ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa aykırı olduğu” gerekçesine dayanarak 23.06.2003 tarihli kararı ile iptal etmiştir. (Bkz. 2003/1226 sayılı dosya)

Bu kez, Danıştay 10 uncu maddesinin iptal ettiği yönetmelik hükmü 5310 sayılı Kanuna taşınarak, okul düzeyinde verilen bir eğitimin, özel kurs düzeyinde verilmesinin önü açılmıştır.

Ancak yapılan düzenleme, yasama erkinin kullanılması yoluyla mahkeme kararının değiştirilmesi niteliğini taşıdığı gibi, 5310 sayılı kanunda yer alan diğer bazı hükümlerle birlikte Anayasaya da aykırı düşmektedir.

Bu nedenle söz konusu Anayasaya aykırı düzenlemelerin iptali için Anayasa Mahkemesinde dava açılması gereği doğmuştur.

Aşağıda önce 5310 sayılı Kanunun iptali istenen hükümlerine yer verildikten sonra, Anayasaya aykırılık gerekçeleri açıklanacaktır.

II. İPTALİ İSTENEN HÜKÜMLER

1) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklemediği Ek Madde 9'un Birinci Fıkrasının (b) Bendi 02.03.2005 tarih ve 5310 sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklemediği Ek Madde 9'un Birinci Fıkrasının (b) bendi hükmü aynen şöyledir:

“b) Kuruluş amaçları gemiadamlarına eğitim vermek olan ve Denizcilik Müsteşarlığının uygun görüşü üzerine Millî Eğitim Bakanlığının izni ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılan özel öğretim kurumları,”

2) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 10'un Birinci Fıkrasının Birinci Cümlesi 02.03.2005 tarih ve 5310 sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 10'un Birinci Fıkrasının birinci cümlesi hükmü aynen şöyledir:

“Gemiadamlarının eğitimi, sınavları ve belgelendirilmelerine ilişkin usûl ve esaslar, Millî Eğitim Bakanlığının görüşü alınarak Denizcilik Müsteşarlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir”.

3) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 10'un Üçüncü Fıkrası 02.03.2005 tarih ve 5310 sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 10'un üçüncü fıkrası hükmü aynen şöyledir:

“Gemiadamları Sınavları Merkezinin oluşturulması, görevleri ve merkezle ilgili her türlü faaliyet, sınavda görev alacak kişiler ile alınacak ücretler ve diğer malî konulara ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Denizcilik Müsteşarlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir”.

4) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 10'un Dördüncü Fıkrasının (b) Bendi 02.03.2005 tarih ve 5310 sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 10'un dördüncü Fıkrasının (b) bendi hükmü aynen şöyledir:

b) “Özel öğretim kurumları tarafından her seviyedeki yeterlik belgesine yönelik verilen eğitimler, Denizcilik Müsteşarlığının uygun görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca onaylanan öğretim programına”,

5) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 11'in Birinci Fıkrası 02.03.2005 tarih ve 5310 sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 11'in Birinci Fıkrası aynen şöyledir:

“Gemiadamlarına ilişkin eğitim, öğretim, sınav ve belgelendirme yapan kamu veya özel kurum ve kuruluşları denetlemek; denetleme faaliyetlerinin planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi işlemlerini gerçekleştirmek üzere Denizcilik Müsteşarlığında Denizcilik Eğitimi Denetleme Kurulu oluşturulmuştur”

6) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 11'in Beşinci Fıkrası 02.03.2005 tarih ve 5310 Kanununun 2 nci Maddesinin 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 11'in Beşinci Fıkrası aynen şöyledir:

“Kurul başkan ve üyelerinin seçimi, görev süreleri ve görevlerinin sona ermesi, denetleme görevini yerine getireceklerin seçimi, görev ve yetkileri, denetlemenin esas ve

usûlleri, denetleme ücretleri ve diğer giderler, malî hususlarda Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Denizcilik Müsteşarlığınca hazırlanarak yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.”

7) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 11'in Altıncı Fıkrasındaki “İle Özel Öğretim Kurumlarının Milli Eğitim Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığınca İlgili Oldukları Mevzuat Hükümlerine Göre Denetimi” İbaresini 02.03.2005 tarih ve 5310 sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 11'in Altıncı Fıkrası aynen şöyledir:

“Üniversitelere bağlı fakülte ve yüksek okullar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı orta öğretim okulları ve Deniz Kuvvetleri Komutanlığına bağlı öğretim kurumlarının tâbî oldukları mevzuata göre denetimi ile özel öğretim kurumlarının, Millî Eğitim Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığınca ilgili oldukları mevzuat hükümlerine göre denetimine ilişkin hükümler saklıdır.”

İptali istenen, söz konusu fıkradaki “ile özel öğretim kurumlarının Milli Eğitim Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığınca ilgili oldukları mevzuat hükümlerine göre denetimi” ibaresidir.

III. GEREKÇE

1) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 9'un Birinci Fıkrasının (b) Bendinin Anayasaya Aykırılığı Söz konusu (b) bendine göre, gemi adamları eğitimi, üniversitelere bağlı fakülte ve yüksekokullar, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaöğretim kurumları, Deniz Kuvvetleri Komutanlığına bağlı öğretim kurumları yanında, “kuruluş amaçları gemi adamlarına eğitim vermek olan ve Denizcilik Müsteşarlığının uygun görüşü ve Milli Eğitim Bakanlığının izni ile özel ve tüzel kişilerce açılacak özel öğretim kurumları” tarafından da verilebilecektir.

Söz konusu (b) bendi, yükseköğretim düzeyini ayrık tutmadığı için, yükseköğretim düzeyindeki gemi adamı eğitiminin de özel ve tüzel kişilerce açılacak özel öğretim kurumları tarafından yapılabilmesine imkan tanımaktadır.

Özel kurs yoluyla lisans düzeyinde eğitim verilemeyeceği yukarıda belirtilen Danıştay kararı ile hükme bağlanmış iken yapılan böyle bir düzenlemenin, verilmiş bir yargı kararını yasama erki kullanarak değiştirmek anlamını taşıdığı açıktır. Böyle bir durum ise, Anayasanın 138 inci maddesinin son fıkrasına aykırıdır.

Diğer yandan 5310 sayılı Kanunla, özel kurslarla veya özel öğretim kurumlarınca yükseköğretim dahil her düzeyde denizci yetiştirilmesine imkan tanınması, Anayasanın 10 uncu maddesinde ifade edilen eşitlik ilkesi ile de çelişmektedir. Çünkü bu düzenleme yoluyla, Yüksek Öğretim Kurumu kapsamında kurulan ve eğitim veren bir yüksek okul veya üniversiteden mezun olanlarla, idareden izin almak suretiyle açılan bir özel kurstan veya öğretim kurumundan mezun olanlar yeterlilik ve ehliyet bakımından aynı konuma yerleştirilmiş olacaklardır. Halbuki bunların, müktesebat bakımından farklı durumda bulunduğu ve bulunacağı ortadadır.

Anayasamızın 10 uncu maddesinde ifade edilen eşitlik ilkesi, farklı durumda bulunanların farklı hükümlere tabi tutulmasını öngörür. Söz konusu düzenleme, yeterlik ve ehliyet bakımından farklı durumda bulunanları, yeterlik ve ehliyet bakımından aynı konuma yerleştirdiği için Anayasanın 10 uncu maddesine aykırıdır.

Türkiye'de denizcilik eğitimi 2809 sayılı Yükseköğretim Teşkilatı Kanunu kapsamındaki Denizcilik Yüksekokulu ile diğer fakülte ve yüksekokullarca verilmektedir.

Anayasamız, yükseköğretim verecek yükseköğretim kurumlarının hangileri olduğunu, bu kurumların kuruluş ve yönetimlerine ilişkin esasları 130 ve 132 nci maddelerinde göstermiştir.

Anayasanın 130 ve 132 nci maddelerinde belirtilen nitelikleri taşımayan, ve bu maddelerde gösterilen usullerle kurulmayan gerçek veya tüzel kişiler tarafından açılacak özel öğretim kurumlarında yükseköğretim düzeyinde eğitim verilmesi, kuşkusuz Anayasanın 130 ve 132 nci maddelerine aykırıdır.

Denizcilik eğitimi ve öğretimi, her geçen gün artan bilimsel ve teknolojik gelişmeler, nitelikli işgücüne artan ihtiyaçlar gözönüne alındığında titizlikle üzerinde durulması gereken bir alandır. Ülkemizde lisans düzeyinde dört yıllık eğitim veren İTÜ Denizcilik Fakültesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, İzmir 9 Eylül Üniversitesi ve pek çok ön lisans düzeyinde yüksekokul bulunmaktadır; bu kurumlardan her yıl 800'ün üzerinde Uzakyol Güverte ve Makine zabiti mezun olmaktadır. Türk Deniz Ticaret Filosu 2004 sonu itibarıyla 7.288.034 DWT olup 1200 adet gemi bulunmaktadır. Lisans düzeyinde mezun olanların çalışabileceği 300 Grosstonun üzerinde gemi sayısı 2004 yılında 284 adete düşmüştür. Bir gemide zabıt sayısı en fazla 6 kişidir. Bu nedenle sektörde ihtiyaç duyulan zabıt sayısı 1705 kişi olmaktadır. Denizcilik Müsteşarlığı tarafından bugüne kadar 40.000 kişiye yeterlik verilmiştir ve bu rakamın 15.000 ini lisan düzeyindeki mezunlar oluşturmaktadır. Tüm bu fazlalığa rağmen Türk armatörleri 1994 yılından beri gemi personel sayısının % 49 una kadar yabancı uyruklu gemi adamı çalıştırma hakkını elde etmişlerdir.

5310 sayılı Kanunun yasalaşma sürecinde Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporundaki muhalefet şerhlerinde yer alan bu bilgiler, en fazla 1700 kişi civarında personel ihtiyacı olan sektör için ülkemizde örgün öğretim kurumları her yıl 800 ün üzerinde mezun vermektedir. Bu gerçek karşısında, sanki eğitilmiş personel açığı varmışçasına özel öğretim kurumlarınca da eğitim verilmesine yönelik bir düzenleme yapılması, ülke ihtiyaçlarına aykırı olup, istihdam ve eşgüdüm sorunlarına yol açacaktır.

Durum böyle iken yapılan söz konusu düzenlemenin bir kamu yararını karşılamak amacından ziyade mahkeme kararlarını etkisizleştirmek amacına yönelik olduğu ortadadır. Halbuki bir hukuk devletinde tüm devlet erklerinin nihai amacı kamu yararını ve kamu yararı olmak durumundadır. Bu nedenle söz konusu düzenleme Anayasanın hukuk devleti ilkesini ifade eden 2 nci maddesine de aykırıdır.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenleme, Anayasanın 11 inci maddesindeki Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle de bağdaşmaz.

Anayasanın 2, 10, 11, 130, 132 ve 138 inci maddelerine aykırı olan söz konusu düzenlemenin iptal edilmesi gerekmektedir.

2) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 10'un Birinci Fıkrasının Birinci Cümlesinin Anayasaya Aykırılığı

Söz konusu Ek Madde 10'un birinci fıkrasının birinci cümlesinde, gemi adamlarının eğitimi, sınavları ve belgelendirilmelerine ilişkin usul ve esasların Milli Eğitim Bakanlığının görüşü alınarak Denizcilik Müsteşarlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiş; ancak maddede yönetmelikle belirleneceği belirtilen hususlara ilişkin esas ve ilkeleri gösteren asli bir düzenleme yapılmamıştır.

Bu durum, söz konusu hususlarda asli düzenlemenin yönetmelikle yapılacağını göstermektedir. Halbuki Anayasanın 8 ve 123 üncü maddelerinden yürütmenin Anayasada gösterilen ayırık haller dışında asli düzenleme yetkisinin olmadığı anlaşılmaktadır. Bu yetki Anayasanın 7 nci maddesine göre yasamanındır ve devredilemez. Devredildiği taktirde bu yetki Anayasadan kökenlenmediği için Anayasanın 6 nci maddesine aykırı bir nitelik taşır.

İptali istenen söz konusu birinci cümlede de Anayasanın 6, 7, 8 inci maddelerine aykırı şekilde, asli bir düzenleme yetkisinin Denizcilik Müsteşarlığına devredildiği görülmektedir.

Diğer yandan Anayasanın 130 uncu maddesi yükseköğretime girişin ve devamın kanunla düzenleneceğini bildirmektedir. Yükseköğretim kurumlarının öğretiminin ve eğitiminin planlanması, düzenlenmesi, yönlendirilmesi gibi hususlar ise Anayasanın 131 inci maddesine göre Yükseköğretim Kurulunun yetkilerindendir. Yükseköğretim düzeyinde eğitim alacak gemi adamlarının eğitime ilişkin usul ve esasların belirlenmesinin Denizcilik Müsteşarlığınca çıkarılacak yönetmeliğe bırakılması, bu bakımdan da Anayasanın 130 ve 131 inci maddelerine aykırıdır.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenlemenin Anayasanın 2 ve 11 inci maddelerinde ifade edilmiş olan hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkelerine de aykırı düşeceği açıktır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle Anayasanın 2, 6, 7, 8, 11, 130 ve 131 inci maddelerine aykırı olan söz konusu birinci cümlelerin iptal edilmesi gerekmektedir.

3) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 10'un Üçüncü Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

Söz konusu üçüncü fıkrada Gemiadamları Sınavları Merkezinin oluşturulmasının, görevlerinin, merkezle ilgili her türlü faaliyetin, sınavda görev alacak kişiler ile alınacak ücretlerin ve diğer mali konulara ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Denizcilik Müsteşarlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirleneceği bildirilmiştir.

Üçüncü fıkradan, yönetmelikle yapılacak düzenlemenin asli bir düzenleme olacağı anlaşılmaktadır; çünkü yönetmeliğe bırakılan hususlarla ilgili esaslar, üçüncü fıkrada veya 5310 sayılı Kanunun diğer hükümlerinde belirlenmemiştir.

Anayasanın 8 inci maddesi yürütmenin Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılıp, yerine getirileceği bir yetki ve görev olduğunu ifade etmekte; 123 üncü maddesi ise,

idarenin kuruluş ve görevlerinin kanunla düzenleneceğini açıklamaktadır. Bu hükümler, yürütmenin ve idarenin Anayasada gösterilen ayrık haller dışında asli bir düzenleme yetkisi olmadığını ortaya koymaktadır. Asli düzenleme yetkisi yasamanındır ve Anayasanın 7 nci maddesine göre devredilemez. Halbuki söz konusu üçüncü fıkra yürütmeye asli düzenleme yetkisi verilmektedir. Böylesi bir yetkilendirmenin Anayasanın 7 ve 8 inci maddelerine aykırı bir yetki devri oluşturduğu; bu yetkinin Anayasadan kökenlenmediği için Anayasanın 6 ncı maddesine de aykırı düşeceği açıktır.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenleme Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddelerinde ifade edilen hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle de bağdaşmaz.

Anayasanın 2, 6, 7, 8 ve 11 inci maddelerine aykırı olan söz konusu üçüncü fıkranın iptal edilmesi gerekmektedir.

4) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 10'un Dördüncü Fıkrasının (b) Bendinin Anayasaya Aykırılığı

Söz konusu (b) bendinde, özel öğretim kurumları tarafından her seviyedeki yeterlik belgesine yönelik verilen eğitimlerin, Denizcilik Müsteşarlığının uygun görüşü alınarak Milli Eğitim Bakanlığınca onaylanan öğretim programına göre gerçekleştirileceği bildirilmiştir.

Bu ifadede yer alan “her seviyedeki yeterlik belgesine yönelik verilen eğitimler” ibaresinin, yükseköğretimi de içerdiği açıktır.

Bu ifade, özel öğretim kurumları-kurslar tarafından, Denizcilik Müsteşarlığının uygun gördüğü ve Milli Eğitim Bakanlığınca onaylanan öğretim programları çerçevesinde, yükseköğretim düzeyinde gemi adamı eğitimi yapılmasına imkan tanımaktadır. Bunun, Anayasanın 131 inci maddesi ile çelişeceği açıktır.

Çünkü yükseköğretimi programlamak, Yüksek Öğretim Kurumuna Anayasanın 131 inci maddesinin verdiği bir yetki ve görevdir.

Diğer yandan özel öğretim kurumlarına her seviyedeki yeterlik belgesine yönelik eğitim verme yetkisinin tanınması, yükseköğretim kurumlarından eğitim alanlarla özel kurslardan eğitim alanları yeterlik belgesi almak bakımından aynı konuma getirecek bir düzenlemedir. Halbuki yükseköğretim kurumlarında eğitim alanlarla özel öğretim düzeyinde eğitim alanların müktesebatlarının aynı olamayacağı ortadır. Bu durumun Ek Madde 9'un birinci fıkrasının (b) bendi ile ilgili Anayasaya aykırılık gerekçesinde açıklanan nedenlerle Anayasanın 10 uncu maddesine aykırı düşeceğinde kuşku yoktur.

Kaldı ki, yükseköğretim düzeyinde eğitim verme olanağının Ek Madde 9'un birinci fıkrasının (b) bendinde gösterilen nitelikteki özel öğretim kurumlarına hem de Ek Madde 10'un dördüncü fıkrasının (b) bendindeki eğitim ilkeleri çerçevesinde verilmesi, daha önce Ek Madde 9'un birinci fıkrasının (b) bendinin Anayasaya aykırılık gerekçesinde belirtilen nedenlerle Anayasanın 130 ve 132 nci maddesi ile de çelişmektedir.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenleme Anayasanın 2 ve 11 inci maddelerinde belirtilen hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle de bağdaşmaz.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasanın 2, 10, 11, 130, 131 ve 132 nci maddelerine aykırı olan söz konusu (b) bendinin iptal edilmesi gerekmektedir.

5) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 11'in Birinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

Anayasanın 131 inci maddesi yükseköğretim kurumlarının öğretim ve eğitimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek görev ve yetkilerini Yükseköğretim kuruluna vermiştir. 5310 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 491 sayılı kanuna eklediği Ek Madde 9 ve Ek Madde 10'da yer alan hükümler, her düzeyde yeterlik belgesine yönelik eğitimin gerçek eğitim ve tüzel kişiler tarafından açılacak özel eğitim kurumlarınca verilebilmesine imkan tanımaktadır.

“Her düzeyde yeterlik belgesine yönelik eğitim” kavramının yükseköğretim düzeyini de içereceği açıktır.

Anayasanın 130 uncu ve 132 nci maddelerindeki koşullara uygun olmayan kurumların yükseköğretim düzeyinde yeterlik belgesine yönelik eğitim vermelerine imkan tanımının Anayasanın 130 ve 132 nci maddelerine aykırı düşeceği yukarıda iptali istenen diğer hükümlerin Anayasaya aykırılık gerekçelerinde ifade edilmiştir.

Aynı aykırılık gerekçelerinde yükseköğretim düzeyinde yeterlik belgesine yönelik eğitimi üniversitelerin ve yükseköğretim kurumlarının yanı sıra özel öğretim kurumlarının da vermesinin Anayasanın 10 uncu maddesinde ifade edilen eşitlik ilkesiyle çelişeceği de belirtilmiştir.

Bu tür yükseköğretim düzeyinde yeterlik belgesine yönelik eğitim veren kurumların denetiminin Anayasanın 131 inci maddesine uygun ayırık bir düzenleme yapılmaksızın Denizcilik Eğitimi Denetleme Kuruluna verilmesi de, Anayasanın 131 inci maddesine açıkça aykırıdır.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenleme Anayasanın 2 ve 11 inci maddelerinde ifade edilmiş olan hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle de bağdaşmaz.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasanın 2, 10, 11, 130, 131 ve 132 nci maddelerine aykırı olan söz konusu birinci fıkranın iptali gerekmektedir.

6) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 11'in Beşinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

Ek Madde 11'in Beşinci Fıkrasında, Denizcilik Eğitimi Denetleme Kurulunun üyelerinin görev süreleri, görevlerinin sona ermesi, denetleme görevi yerine getireceklerin seçimi, görev ve yetkileri, denetlemenin esas ve usulleri, denetleme ücretleri ve diğer giderlerinin, mali hususlarda Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Denizcilik Müsteşarlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiş; ancak yönetmelikle

belirlenecek hususlara ilişkin herhangi bir ilke ve esas gösterilmemiş yani asli düzenleme yapılmamıştır.

Anayasanın 8 inci maddesi yürütmenin Anayasa ve kanunlara uygun olarak yerine getirilecek bir görev ve yetki olduğunu göstermektedir. Anayasanın 123 üncü maddesinde de ibarenin görev ve yetkilerinin kanunla gösterileceği belirtilmiştir. Bu hükümler Anayasada gösterilen ayırık haller dışında yürütmenin - idarenin asli düzenleme yetkisinin olmadığını ortaya koymaktadır. Asli düzenleme yetkisi Anayasanın 7 nci maddesine göre yasamanındır ve devredilemez. Devredildiği taktirde Anayasadan kökenlenmeyen bir yetki görünümüne girer ve Anayasanın 6 ncı maddesine aykırı bir nitelik taşır.

İptali istenen düzenlemede yönetmelikle düzenlenecek alanla ilgili temel unsur, ilke ve esasları gösterilmeden yürütmeye düzenleme yetkisi verildiği için, bu yetki asli düzenleme yetkisi niteliği taşımaktadır ve Anayasanın 7 ve 8 inci maddelerinin yanısıra 6 ncı maddesine de aykırı bir yetki devri yapılmış olmaktadır.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenlemenin Anayasanın 2 ve 11 inci maddelerinde belirtilmiş olan hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle bağdaşması da mümkün değildir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasanın 2, 6, 7, 8, ve 11 inci maddelerine aykırı olan söz konusu beşinci fıkranın iptal edilmesi gerekmektedir.

7) 02.03.2005 Tarih ve 5310 Sayılı Kanununun 2 nci Maddesinin 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği Ek Madde 11'in Altıncı Fıkrasındaki "özel öğretim kurumlarının Milli Eğitim Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığınca ilgili oldukları mevzuat hükümlerine göre denetimine" İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

Ek Madde 11'in altıncı fıkrasında üniversitelere bağlı fakülte ve yüksekokulların denetiminde tabi oldukları mevzuatın geçerli olacağı ve yine her düzeyde yeterliğe yönelik gemi adamı eğitimi veren özel öğretim kurumlarının da Milli Eğitim Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığınca ilgili mevzuat hükümlerine göre denetleneceği ifade edilmiştir.

Söz konusu Ek Madde 9 ve 10 hükümlerine göre özel öğretim kurumlarına her düzeyde yeterliğe yönelik gemi adamı eğitimi vermek imkanı tanındığı için, bu kurumlar yükseköğretim düzeyinde ehliyete yönelik eğitim de verebileceklerdir.

Yükseköğretim düzeyinde eğitim verilmesine imkan tanınan özel eğitim kurumlarının Anayasanın 130 ve 132 nci maddelerindeki esaslar dışında kurulabilmesine imkan tanınması kadar, bu düzeyde eğitim yerlerinin denetiminin yukarıda belirtilen Anayasanın 131 inci maddesine rağmen Milli Eğitim Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığı tarafından yapılmasına izin verilmesi de Anayasaya ve Anayasanın 131 inci maddesine aykırıdır. Hatta bu durumun, Anayasanın 130 uncu maddesinde belirtilen üniversite özerkliğine müdahale niteliği taşıyacağı ve bu nedenle Anayasanın 130 uncu maddesiyle çelişeceği de belirtilmelidir.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenleme Anayasanın 2 ve 11 inci maddelerinde ifade edilen hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle de bağdaşmaz.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle Anayasanın 2, 11, 130 ve 131 inci maddelerine aykırı olan Ek Madde 11'in altıncı fıkrasındaki söz konusu ibarenin iptal edilmesi gerekmektedir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

İptali istenen Ek Madde 9'un birinci fıkrasının (b) bendinin uygulanması halinde Anayasanın 130 ve 132 nci maddelerine aykırı biçimde, özel öğretim kurumları da yükseköğretim düzeyinde yeterliğe yönelik eğitim verebileceklerdir. Yükseköğretim özel yapısal nitelikte öğretim kurumları tarafından verilmesi gereken bir eğitimidir. Bu nitelikte olmayan eğitim kurumlarının yükseköğretim düzeyinde yeterliğe yönelik eğitim vermeleri Anayasaya aykırı bir durumdur. Bu tür bir uygulamaya imkan tanınması aynı zamanda daha önce verilmiş mahkeme kararlarını da değiştirme sonucu vermektedir. Anayasanın 2, 10, 11, 130, 132 ve 138 inci maddelerine aykırı bu düzenlemenin uygulanması halinde giderilmesi olanaksız hukuki durum ve zararlar ortaya çıkacaktır.

Ek Madde 10'un birinci fıkrasının birinci cümlesi Anayasanın 2, 6, 7, 8, 11, 130 ve 131 inci maddelerine aykırı olarak yetki devri yapmaktadır. Bu yetkinin kullanılmasına, maddenin uygulanmasına engel olunmayarak imkan tanınması halinde, giderilmesi olanaksız hukuki durum ve zararlar doğacaktır. Aynı durum Anayasanın 2, 6, 7, 8 ve 11 inci maddelerine aykırı yetki devri yapmış olan Ek 10 uncu maddenin üçüncü fıkrası ve Ek 11 inci maddenin beşinci fıkrası için de söz konusudur.

Ek 10 uncu maddenin dördüncü fıkrasının (b) bendi, yükseköğretim düzeyindeki yeterliğe yönelik eğitim veren özel öğretim kurumlarının eğitim programlarını da Milli Eğitim Bakanlığının onayına tabi tutarak Anayasanın 2, 10, 11, 130, 131, 132 ve 138 inci maddelerine aykırı bir durum yaratmıştır. Maddenin yürürlüğü halinde, giderilmesi olanaksız zarar ve durumlar doğacak; yükseköğretim düzeyinde gemi adamlığı eğitimi Anayasa çizgisi dışında yürütülecektir.

Ek Madde 11'in birinci fıkrası Anayasanın 2, 10, 11, 130, 131 ve 132 nci maddelerine aykırı biçimde, yükseköğretim düzeyinde yeterliğe yönelik eğitim veren özel öğretim kurumlarını Denizcilik Eğitimi Denetleme Kurulunun denetimine tabi tutmuştur. Aynı durum Ek Madde 11'in altıncı fıkrasındaki "ile özel öğretim kurumlarının, Milli Eğitim bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığınca ilgili oldukları mevzuat hükümlerine göre denetimi" ibaresi için de söz konusudur. Bu ibare ile de Anayasanın 2, 11, 130 ve 131 inci maddelerine aykırı biçimde yükseköğretim düzeyinde yeterliğe yönelik eğitim veren özel öğretim kurumları, verdikleri eğitimin niteliğine bakılmaksızın Milli Eğitim Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığının denetimine tabi kılınmıştır. Bu hükümlerin yürürlüğü halinde Anayasaya aykırı durumlar, sonradan giderilemeyecek durum ve zararlar doğacaktır.

V. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle 02.03.2005 tarih ve 5310 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklediği;

1) Ek Madde 9'un birinci fıkrasının Anayasanın 2, 10, 11, 130, 132 ve 138 inci maddesine aykırı olan (b) bendinin,

2) Ek Madde 10'un birinci fıkrasının Anayasanın 2, 6, 7, 8, 11, 130 ve 131 inci maddelerine aykırı olan birinci cümlesinin,

Esas Sayısı : 2005/44
Karar Sayısı : 2007/31

3) Ek Madde 10'un üçüncü fıkrasının Anayasanın 2, 6, 7, 8 ve 11 inci maddelerine aykırı olan üçüncü fıkrasının,

4) Ek Madde 10'un dördüncü fıkrasının Anayasanın 2, 10, 11, 130, 131 ve 132 nci maddelerine aykırı olan (b) bendinin,

5) Ek Madde 11'in Anayasanın 2, 10, 11, 130, 131 ve 132 nci maddelerine aykırı olan birinci fıkrasının,

6) Ek 11 inci maddesinin Anayasanın 2, 6, 7, 8 ve 11 inci maddelerine aykırı olan beşinci fıkrasının,

7) Ek 11 inci maddesinin altıncı fıkrasındaki Anayasanın 2, 11, 130 ve 131 inci maddelerine aykırı olan "ile özel öğretim kurumlarının, Milli Eğitim Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığınca ilgili olduğu mevzuat hükümlerine göre denetimi" ibaresinin iptallerine ve iptal kararı verilinceye kadar yürürlüklerinin durdurulmasına ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.”””